

eISSN: 3115-7955

Research

Analyzing the causes, contexts, and consequences of the tendency toward white marriage with a sociological approach

Seyyed Hamid Razavi

Department of Sociology, Yasuj University, Yasuj, Iran

Receive:

05 December 2025

Revise:

24 December 2025

Accept:

05 February 2026

Keywords:

Cohabitation (White Marriage), Family, Youth, Sociological approach, Shiraz City

Abstract

Purpose: The present study aimed to explore the causes, contexts, and consequences of the growing tendency toward cohabitation (“white marriage”) from a sociological perspective in the city of Shiraz.

Method: This research employed a qualitative approach based on Grounded Theory. The study population consisted of young men and women in Shiraz who had chosen this lifestyle and were living together in such relationships. Using snowball sampling and the principle of theoretical saturation, 19 participants were selected. Data were collected through in-depth semi-structured interviews, and the analysis was conducted using the Grounded Theory method.

Findings: The results identified 67 codes derived from 383 concepts, which were organized into nine main categories: individuals’ economic conditions, reduction of the high costs associated with formal marriage, personal worldview, family rejection, modernity, facilitation of relationships between men and women, transformation of traditional values into global values, being divorced, and distrust accompanied by lack of responsibility.

Conclusion: Young people constitute an essential human capital of society. Given the rapid social transformations taking place, studying and understanding their living conditions and behavioral patterns is of critical importance for comprehending emerging family forms and social changes.

Please cite this article as (APA): Razavi, S. H. (2026). Analyzing the causes, contexts, and consequences of the tendency toward white marriage with a sociological approach. *Journal of Approaches in Sociology and Development*, 1(4), 78-101.

<https://doi.org/10.22034/jasd.2026.239807>

Authors retain the copyright and full publishing rights.
Published by Research Center of Resource Management Studies and Knowledge-Based Business.
This article is an open access article licensed under the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

Publisher: Arya Hyrkanian Press (AH.PRESS)**Corresponding Author:** Seyyed Hamid Razavi**Email:** aseman415@gmail.com

eISSN: 3115-7955

پژوهشی

واکاوی علل، زمینه‌ها و پیامدهای گرایش به ازدواج سفید با رویکرد جامعه‌شناختی

سید حمید رضوی

گروه جامعه‌شناسی، دانشگاه یاسوج، یاسوج، ایران

چکیده

هدف: هدف پژوهش حاضر، واکاوی علل، زمینه‌ها و پیامدهای گرایش به ازدواج سفید با رویکرد جامعه‌شناختی در شهر شیراز بود.

روش: روش پژوهش حاضر کیفی مبتنی بر روش نظریه زمینه‌ای بود. جامعه پژوهش شامل کلیه جوانان شهر شیراز (مرد و زن) که در این رابطه قرار گرفته و به صورت همخانه این سبک زندگی را انتخاب نموده‌اند بودند که براساس نمونه‌گیری گلوله برفی و با استفاده از تکنیک اشباع داده‌ها، ۱۹ نفر انتخاب شدند. جمع‌آوری داده‌ها با روش مصاحبه عمیق نیمه‌ساختاریافته و تحلیل داده‌ها با استفاده از روش گراندد تئوری (نظریه داده بنیاد) انجام گرفت.

یافته‌ها: نتایج نشان داد ۶۷ کد از بین ۳۸۳ مفهوم شناسایی شد که ۶۷ کد اولیه در قالب ۹ مقوله شامل وضعیت اقتصادی افراد، کاهش هزینه‌های سرسام‌آور ازدواج دائمی، جهانی‌بینی فردی، طرد خانوادگی، مدرنیته، تسهیل روابط دختر و پسر، استحاله ارزش‌های سنتی در ارزش‌های جهانی، مطلقه‌بودن، بی‌اعتمادی و عدم مسئولیت‌پذیری به دست آمد.

نتیجه‌گیری: جوانان به عنوان سرمایه‌های انسانی جامعه محسوب می‌شوند و با توجه به تغییر و تحولات سریع جامعه لزوم پژوهش و شناخت وضعیت آنها از اهمیت زیادی برخوردار است.

تاریخ دریافت:

۱۴ آذر ۱۴۰۴

تاریخ بازنگری:

۰۳ دی ۱۴۰۴

تاریخ پذیرش:

۱۶ بهمن ۱۴۰۴

کلید واژه‌ها:

ازدواج سفید،
خانواده،
جوانان،
رویکرد جامعه‌شناختی،
شهر شیراز

لطفاً به این مقاله استناد کنید (APA): رضوی، سید حمید. (۱۴۰۴). واکاوی علل، زمینه‌ها و پیامدهای گرایش به ازدواج سفید با رویکرد جامعه‌شناختی.

فصلنامه رهیافتی در جامعه‌شناسی و توسعه. ۱(۴). ۷۸-۱۰۱.

<https://doi.org/10.22034/jasd.2026.239807>

Authors retain the copyright and full publishing rights.
Published by Research Center of Resource Management Studies and Knowledge-Based Business.
This article is an open access article licensed under the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

ناشر: انتشارات آریا هیرکانی

نویسنده مسئول: سید حمید رضوی

ایمیل: aseman415@gmail.com

مقدمه

ماهیت ازدواج و کارکردهای خانواده، متأثر از تغییرات تجربه شده در جامعه تغییر کرده است (رادزکی و همکاران^۱، ۲۰۲۲: ۸۰۴). مهم ترین این تغییرات شامل کاهش میل به تشکیل خانواده و ازدواج، کاهش نرخ باروری، افزایش موالید خارج از ازدواج، افزایش آمار طلاق، تاخیر در ازدواج و فرزندآوری و افزایش روابط موسوم به ازدواج سفید^۲ است (جعفرنژاد و خاکپور، ۱۴۰۴: ۲۲۸). ازدواج سفید (هم خانگی) رابطه ای است که مرد و زن با مبنای دائمی بودن با یکدیگر زندگی می کنند بدون آنکه رابطه آنها به صورت رسمی ثبت شود (کیانی و بوستانی، ۱۴۰۳: ۶۳). مطالعات انجام شده از تغییر ارزش های ازدواج به عنوان یکی از مهم ترین ارزش های خانواده و همچنین تاثیر عوامل اجتماعی بر روابط پیش از ازدواج که منجر به کاهش رغبت جوانان نسبت به ازدواج است، خبر می دهند (عقلمندی و اسماعیل پور، ۱۴۰۴: ۵۸۵). یکی از مهم ترین پیامدهای روابط پیش از ازدواج و به طور مشخص شیوع ازدواج سفید در میان جوانان، سست شدن بنیان خانواده و افزایش آسیب های اجتماعی درون و خارج از نهاد خانواده است؛ به طوری که این ارتباط تمام عرصه های زندگی جوانان اعم از عرصه های تحصیلی، شغلی، خانوادگی، روابط خویشاوندی و دوستی را تحت تاثیر خود قرار می دهد (یوسفی مقدم و پدیدار، ۱۴۰۴: ۷۳). ازدواج سفید یکی از الگوها و مولفه های عصر جدید هست که در واقع یک نوع رابطه زن و شوهری در ادبیات مطبوعات با عنوان هم باشی هم بالینی و هم خانگی می باشد (مولاری^۳، ۲۰۲۲: ۳۶۰). خانواده، یکی از اساسی ترین و طبیعی ترین نیازهای انسان و بهترین مأمّن شایسته ترین کانون برای تبلور سکون و اطمینان افراد است (علیوردی نیا و همکاران، ۱۴۰۲: ۲۵۷). ازدواج و موفقیت در آن به عنوان یک واقعه اجتماعی، زیستی و فرهنگی، به دلیل نقش بنیادین آن در تشکیل خانواده از اهمیتی بسیار برخوردار است بدون ازدواج، خانواده مفهوم چندان روشن و واضحی ندارد؛ اما ساختار ازدواج و سن آن در جوامع با همدیگر متفاوت است و در واقع هر جامعه ای با توجه به سبک زندگی و نظام فرهنگی خود، شیوه ها و روش های خاصی در زوجیت به وجود آورده است (براون^۴، ۲۰۲۲: ۲۴). در حقیقت در قرن اخیر، این تغییرات اجتماعی بصورت شتابزده و شگفت انگیز در دنیای معاصر، باز تعریف و بازخوانی تازه ای از مفهوم و سبک خانواده ارائه داده است، یکی از این تحولات «خانه ای با در باز»، «هم باشی»، «هم خانگی» و یا همان «ازدواج سفید» است که هر چند ترکیبی جذاب و فریبنده از دو واژه «ازدواج» و «سپید» دارد؛ اما تهافت و تعارض در عقبه و بطن آن پرواضح است، تحولاتی که ریشه آن را باید در انقلاب جنسی اواخر دهه ۱۹۶۰ در کشورهای اروپایی و آمریکایی جست و جو کرد (عقلمندی و اسماعیل پور، ۱۴۰۴: ۸۳۷). این انقلاب با اسطوره زدایی از رابطه جنسی و با گسترش الگوهای هم خانگی، ضربه سخت تری را این بار نه صرفاً به اسطوره روابط جنسی، بلکه به خود ازدواج وارد کرد، بگونه ای که شهید مطهری درباره نقش ارزنده ازدواج می گوید: «یک پختگی و پویایی وجود دارد که جز در پرتو ازدواج و تشکیل خانواده پیدا نمی شود، در مدرسه پیدا نمی شود، در جهاد با نفس پیدا نمی شود، در نماز شب پیدا نمی شود، این کمالات را فقط باید در ازدواج و تشکیل خانواده به دست آورد. و لذا، هیچ وقت نمی شود که یک کشیش، یک کاردینال به صورت یک انسان کامل در بیاید، اگر واقعاً در کاردینالی خودش صادق باشد (معتمدی فاضل و همکاران، ۱۴۰۳: ۱۲۱). ازدواج سفید یا همزیستی سیاه، زندگی مشترک زن و مرد بدون ثبت

1 - Radetzki & etal

2 - White marriage

3 - Mallory

4 - Brown

ازدواج رسمی است. افزایش آمار طلاق، افزایش سن ازدواج، ظهور فردگرایی در عرصه ی جامعه، بی اعتنایی به منطق قرآنی و آموزه های دینی در اهمیت ازدواج که وجود آورنده مطمئن ترین و آرام بخش ترین رابطه ها و آغازگر زندگی همراه با طراوت، مودت و ایثار است و از مهم ترین چالش های امروزی خانواده در ایران محسوب می شوند. چالش هایی که به مثابه مجموعه تغییرات ساختاری و کارکردی خانواده، از مهم ترین پیامدهای ظهور فردگرایی در عرصه ی خانواده است که بر تغییر ارزش های خانواده به معنای ارجحیت خواسته های فردی بر خواسته های جمعی دلالت دارد (شعبانپور زاهد کلائی، ۱۴۰۳: ۲۷۸). تا پیش از این ازدواج ها به شکل «ازدواج ترتیب یافته»^۱ توسط والدین بود که خود آنها شرایط زندگی فرزندشان را انتخاب می کردند یا پیشنهاد می دادند. بدین ترتیب نقش والدین خیلی پررنگ بود، اما هرچه به جلو حرکت می کنیم، نقش والدین کم رنگ تر شده و میزان ازدواج های «خودانتخابی» بیشتر شده است (حسن، ۲۰۲۲: ۱۷۹). بزرگترین منادی فردگرایی در مغرب زمین را جان استوارت میل^۲ (۱۸۰۶-۱۸۷۲) معتقد بود با نگاه فردگرایانه، منافع فرد نباید قربانی جمع و جامعه شود و ازدواج کردن که مسئولیت هایی را برای فرد به ارمغان می آورد در تضاد با منافع شخصی و به نوعی بیگاری از فرد محسوب می شود (خوش سلوک، ۱۴۰۳: ۳۷۰). امروز و در عصر گذار به مدرنیته در ایران، رشد طلاق و چرایی پدیدار شدن این سیاهچاله عمیق اجتماعی، به لحاظ جامعه شناسی معرفت ناشی از پیدایش نوعی فردگرایی، افزایش محرومیت نسبی و سطح انتظارات و افزایش فشارهای اقتصادی بصورت همزمان در کشور است (پوریان و همکاران، ۱۴۰۳: ۱۲۹). در پهنه ی کشور ایران با پایین آمدن نرخ ازدواج های رسمی و رشد پدیده طلاق که حسب گزارش های رسمی، به ازای هر دو ازدواج، یک طلاق رسمی در استان های شمالی و تهران در ایران ثبت می شود و در استان های جنوبی این عدد ۲/۶ می باشد تمایل به ازدواج سفید بیشتر شده و حتی می تواند بر پایین آمدن درصد ازدواج های رسمی بی تاثیر نباشد (گراوند، ۱۴۰۲: ۳۶). آمارهای منتشر شده از سوی سازمان ثبت احوال در خصوص میزان کمترین و بیشترین ازدواج و طلاق در سال ۹۸ نشان می دهد میزان ازدواج در هر سال نسبت به سال گذشته خود روند کاهشی داشته است در سال ۹۸، ۵۳۰ هزار و ۳۳۵ ازدواج و ۱۷۴ هزار و ۸۳۱ طلاق ثبت شده که بیشترین آمار ازدواج به ترتیب در استان های تهران، خراسان رضوی، خوزستان، آذربایجان شرقی و اصفهان بوده است همچنین بیشترین آمار طلاق به ترتیب در استان های تهران، فارس، اصفهان، آذربایجان شرقی و مازندران بوده است (عمانی و همکاران، ۱۴۰۲: ۹۱) از منظر جامعه شناسی، متن جریان ازدواج سفید و هم توالی مترتب بر آن بسیار پیچیده و مستلزم واکاوی عمیق در لایه های اجتماعی کرد. هرچند در کشورمان بدلیل پنهان کاری آمار دقیقی در مورد ازدواج سفید وجود ندارد تا بتوانیم به طور قطع در این مورد صحبت کنیم، اما پی آمد دراز مدت آن، لطمه به اقتدار خانواده و ملعبه شدن آن به بازی های غربی و گاه خطاهای سیاسی داخلی است و در نهایت منتج به متدهای فروارزشی و کاهش صلابت نهاد مقدس خانواده می گردد (جانسن و همکاران، ۲۰۲۲: ۴۹). از منظر دینی، دین گریزی یا کاهش حساسیت های دینی و گرایش به زندگی سکولار را از ویژگی های زوج های هم خانه ارزیابی می شود. گرایش های سکولار در زنان شرکت کننده در همباشی، با توجه به مطالبات فمینیستی و برابری طلبانه آنها بیشتر است (عمری و همکاران، ۲۰۲۲: ۱۴۷). زنان در این مسیر از زندگی،

1 - Arrange Marriage

2 - Hasan

3 - John Stuart Mill

4 - Johanssen & etal

5 - Omari & etal

دین یا حداقل خوانش‌های سنتی از دین، که آنها را محدود می‌کنند، قبول ندارند و این نوع زندگی را نوعی مقاومت در برابر فشار دینی می‌دانند (عسکری و همکاران، ۱۴۰۲: ۱۷). با توجه به اینکه امروزه الگوی جدید روابط زن و مرد با عنوان هم‌خانگی بدون ازدواج (همبازی، هم‌بالینی) روند فزاینده‌ای دارد، بهبود شرایط اقتصادی، اشتغال‌زایی برای قشر جوان، تسهیل ازدواج، تبلیغ ازدواج آسان و مهم‌تر از آن حمایت مالی از قبیل بیشتر کردن وام ازدواج و وام مسکن از مکانیسم‌هایی انسداد و وقفه در ازدواج سفید و لزوم حمایت‌های حقوقی و برخوردار بودن زنان از خدمات مراکزی مانند مرکز بهداشت خانواده و بهزیستی در مواردی مانند خشونت‌های خانگی یا بارداری‌های ناخواسته از جمله مواردی است که بعد از وقوع پدیده‌ی ازدواج سفید تاکید کرده است و قطعاً با رویکرد جرم‌انگاری و زندان و شلاق نمی‌توان در این جریان وقفه ایجاد کرد (بیرانوند و آب‌سالان، ۱۴۰۲: ۶۷۰). در زمینه گرایش افراد نسبت به انتخاب این نوع سبک زندگی مشترک به جای ازدواج رسمی، علل و عوامل متعددی تاثیرگذار خواهند بود. توجه به این مسئله ضروری است که گام اول در بحث شناخت ازدواج سفید و هم‌خانگی، تفکیک این شکل از رابطه دو جنس از سایر اشکال است؛ به طوری که در عرصه پژوهشی، هنوز مرز تعریفی مشخصی میان ازدواج سفید و هم‌خانگی و سایر اشکال رابطه دو جنس وجود ندارد و یا تداخل مفهومی در آن رخ می‌دهد. بعد از ترسیم و تحدید مرز این تعریف لازم است تا از منظر کنشگران به موضوع ازدواج سفید و علل وقوع آن پرداخت و داده‌های استخراج شده را با نتایج پژوهش‌هایی که تغییر و تحولات نگرشی جوانان را گزارش می‌کند تحلیل و تبیین نمود (نقیب شهر بابکی و همکاران، ۱۴۰۳: ۷۵). این پژوهش به دنبال چرایی این مسئله است که جوانان با توجه به فرایند جامعه‌پذیری خود و درونی کردن ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی چگونه این سبک از زندگی - که هنجارهای متفاوت و متعارضی با آموخته‌های آنان دارد را انتخاب می‌کنند. علل، زمینه‌ها و پیامدهای این مسئله در این پژوهش بررسی و واکاوی شده است. با توجه به مساله تحقیق حاضر، سوال پژوهش این است؛ که چه علل، زمینه‌ها و پیامدهایی منجر به اقدام جوانان به ازدواج سفید شده است؟

مبانی نظری پژوهش

تعریف و مفهوم ازدواج سفید

ازدواج سفید به معنای شروع زندگی مشترک بدون ازدواج رسمی است. در واقع زوج‌های بسیاری به دلایل مختلف ترجیح می‌دهند بدون ازدواج رسمی زندگی مشترک خود را شروع کنند؛ این شکل متفاوت ازدواج پیامدهای مثبت و منفی متعددی به همراه دارد و کشورها قوانین مختلفی درباره آن در نظر می‌گیرند (احمدوندشاهوردی و همکاران، ۱۴۰۰: ۴۱). ازدواج سفید نیازهای جنسی را که برای تأمین و ارضای آنها در چارچوب‌های قانونی و سنتی جامعه راهی باقی نمانده است، در یک بستر نسبتاً مشخص، قاعده‌مند می‌کند (ساسلر و ایچتر^۱، ۲۰۲۰: ۳۷). ازدواج سفید یکی از روش‌های رایج ارتباطی در جهت تشکیل خانواده است که برای سازگاری با مشکلات دنیای مدرن مطرح شده است. در این نوع ازدواج، افراد بدون آنکه ازدواج خود را به شکل رسمی و قانونی و شرعی ثبت کنند صرفاً با توافق یکدیگر اقدام به زندگی در کنار یکدیگر می‌کنند. معمولاً ازدواج سفید هنگامی اتفاق می‌افتد که طرفین ازدواج تمایل دارند با یکدیگر تبادلات عاطفی، جنسی، عقلانی و اخلاقی داشته باشند اما به هر دلیلی نمی‌توانند از پس تعهدات اقتصادی و اجتماعی

^۱ - Sessler & Lichter

ازدواج دائم بر بیابند و تصمیم به ازدواج سفید می‌گیرند و در کنار یکدیگر زندگی می‌کنند (اکبرزاده و هاشمیان‌فر، ۱۴۰۱: ۲۹). ازدواج سفید برای اولین بار در ایالات متحده آمریکا و زیر پرچم جنبشی به نام آزادی زنان پایه ریزی شده است. طرفداران این جمعیت هواداران خود را به مرور زمان پیدا کرده و به نام آزادی به عنصر لذت بدون مرز رسیده‌اند که به زعم خود بخشی از لذت با هم بودن و همخانه بودن را تجربه می‌کنند. آمارهای ازدواج سفید در آمریکا نشان می‌دهد که بیش از دو سوم زوج‌های این کشور، قبل از ازدواج رسمی و قانونی، اقدام به زندگی در زیر یک سقف را داشته‌اند. کشور آمریکا؛ از سال ۱۹۶۰ تا سال ۲۰۰۰ میلادی، ده برابر شده و در حال حاضر، زندگی مشترک بدون ازدواج رسمی، به موضوعی عادی در روند آشنایی زن و مرد در زندگی اجتماعی مبدل گشته است در ایران هم در سال ۱۳۹۱ شکل گرفته است (امیدوار و همکاران، ۱۴۰۱: ۷۰۶).

زمینه و بسترهای شکل‌گیری ازدواج سفید در جامعه ایران از منظر جامعه‌شناختی

یکی اینکه جامعه‌شناسان انحرافات اجتماعی معتقدند که این جریان از حاکمیت و ساختار قدرت شکل می‌گیرد. مثلاً لاکاسانی معتقد از هر جامعه مستحق همان مجرمین و منحرفینی است که خودش پرورش داده است. انریکوفری^۱ در ربع آخر قرن ۱۹ معتقد بود که منحرفین اجتماعی مانند عروسک خیمه‌شب‌بازی هستند که فقط می‌رقصند بی آنکه کسی به نگهدارنده و حرکت طناب متصل به عروسک عروسک بیاندیشد. یعنی منحرفین که در پایین میرقصند عملاً اختیاری از خود ندارند این مترادف با همان دیدگاهی است که عامل انحرافات اجتماعی را ساختار حاکمیت می‌داند به عبارتی دیگر اینکه یک نفر طناب را بالا گرفته و به عروسک جهت و مسیر می‌دهد. همان رقص ممکن است ازدواج سفید یا سرقت. یا هر رفتار ناسازمند اجتماعی باشد. همه به آن رفتار انحرافی فکر می‌کنند کسی فکر نمی‌کند که به نفر گرداننده این عروسک است از نظر جامعه‌شناسی که به بسترهای مکانی فکری کنند یعنی علت را در مکان و بسترهای وضعی می‌بینند بررسی می‌کنیم که ساترلند، گری و شاو مکی^۲ که در آمریکا بودند در بسترهای مکانی اینها اعتقادشون بر اینکه محیط‌های اجتماعی یا تله‌های جغرافیایی یا زیست بوم فرهنگی عامل شکل‌گیری انحرافات اجتماعی است (حسینی و همکاران، ۱۴۰۰: ۲۶).

یک پرسش بنیادین مطرح می‌شود که چرا در تهران ازدواج سفید زیاد است اما در سیستان و بلوچستان اهواز یا شهرستان‌ها و روستاها کمتر هست پاسخ اینه که کم دوامی نظام ارزشی هست یعنی فاصله‌گیری از نظام سنتی و ارزش‌های سنتی و برتری دادن ارزش‌های مدرن در کلان‌شهرها و شهرهایی که به مدرنیته نزدیک‌ترند سریعاً ارزشها و هنجارها در نظام ارزشی جهانی استحاله می‌شوند همچنان که می‌دانیم این تفکر مذکر مدارانه در شیراز تحمل ضرر و زیان ناشی از قانون ازدواج دائمی را ندارند و نمی‌توانند این رابطه را تحمل کنند و تنوع زندگی را خطرآفرین کمتری پذیرش می‌کنند و انسان هم یک حساب‌گر اجتماعی است حساب‌گری می‌کند بنابراین از منظر اجتماعی و از نظر جغرافیایی شیراز یا سایر کلان‌شهرها چون بستر مناسب تری برای پذیرش ارزش‌های مدرن هست شرایط توسعه ازدواج سفید در آن فراهم‌تر می‌گردد (زاهدی‌اصل و همکاران، ۱۴۰۰: ۲۸۰).

¹ - Enrico Ferri

² - Sutherland, Gary & Shaw Mackie

بستر دیگر شکل‌گیری در جریان هم‌باشی و هم‌خانگی ازدواج سفید به دلیل باورهای فمینیستی می‌باشد. یعنی در باورهای فمینیستی یا موانع ازدواج دائم یا پدیده‌شناسی یا مهاجرت در کلان‌شهرهایی مثل تهران کلانشهرهای شیراز، تهران اینا به دلیل نشناختگی و این جریان به این شکل بررسی می‌شود. در واقع در نگاه سوم اینکه ما جریان‌های فمینیستی و باورها هم زن هم مرد نگاهشان تغییر کرده زن فمینیستی حاضر نیست خودش را در آشپزخانه و محصور کند و از الگوها و ارزش‌های جهانی تحولات اجتماعی اقتصادی جهان پیروی کند که زمینه‌های ازدواج در واقع تعریف جدید دارد (هیونجون^۱، ۲۰۲۱: ۳۷).

پیامدهای هم‌خانگی ازدواج سفید در ایران

مهمترین پیامدهای ازدواج سفید از منظر جامعه‌شناسی و مباحث انحرافی مهمترین آسیب آن به رکن خانواده است یعنی خانواده مهمترین رکن یک جامعه محسوب می‌شود از منظر جامعه‌شناسی ازدواج سفید دقیقاً نقطه‌ای که سیبیلش و فقط خانواده است با از دست رفتن کانون خانه و خانواده احساس امنیت در جامعه از بین می‌رود آرامش روانی و تنزل جایگاه زن یکی از پیامدهای آن هست که تبعات زیادی دارد که دقیقاً مهمترینش کانون خانواده است که معمولاً آسیب جدی می‌بیند ما معتقد هستیم انحراف رفتاری است که هنوز جرم‌انگاری نشده یعنی معین دقیق قانونی چارچوب دار در قانون تعریف نشده و به همین خاطر از منظر جامعه‌شناسی جنایی ازدواج سفید به دلیل اینکه یک انحراف اجتماعی و یک رفتار نامعین نامشخص و مبهم گنگ چارچوب‌دار نیست تحت عنوان انحراف بررسی می‌کنیم یا به عبارتی رفتارهای ناسازمند اجتماعی بنابراین از دلایل انحراف این موضوع یکی از این منظر که چون در قانون جرم‌انگاری نشده اگر جرم‌انگاری شده بود در فرایند دادگستری و نظام‌های کیفری با پاسخ‌های کیفری مواجه می‌شد. نکته دوم اینکه چرا می‌گوییم انحراف هست چون تلذذ و لذت بدون پذیرش عرف و پذیرش هنجارهای اجتماعی و ارزش‌های مقبول و معمول و مرسوم در جامعه انحراف اجتماعی است چون عرف، ارزشها و هنجارهای مقبول جامعه این را نمی‌پذیرد و صرفاً بر مبنای تلذذ هست (اکبرزاده و هاشمیان‌فر، ۱۴۰۱: ۲۸).

سومین دلیل پیامدهای ناشی از هم‌باشی

خیانت عدم تعهد توسعه فساد فروریختن نظام‌های خانواده ایرانی که تماماً در حیطه انحراف بررسی می‌شوند یعنی نفس ازدواج سفید خیلی نگاه انحرافی نداشته اما در جریان نوشتن احساس کردم ادواج سفید یک جریان انحرافی نیست بلکه تبعات و توالی و پیامدهای ازدواج خیلی بسیار بسیار انحرافی است ازدواج سفید در واقع هیچ تفاوتی با یک رابطه صیغه ندارد فرض کنیم که ازدواج سفید فقط با بیوه زنان اتفاق بیفته با این فرض به این نتیجه رسیدیم که انحراف در ازدواج سفید در نفس و ذات یعنی به ذاته و لافسه ازدواج سفید یک انحراف اجتماعی نیست اگر هست صیغه هم باید یک انحراف باشد (رحیمی و رستمی نجف آبادی، ۱۴۰۱: ۴۵).

^۱ - Hyunjoon

خیانت عدم تعهد توسعه فساد فروریختن نظام‌های خانواده

عقاید فمینیستی، عدم اعتقاد به هنجارها و اصول مذهبی، شرایط بد اقتصادی و بیکاری، لذت طلبی، دوستی با افراد سابقه دار در ازدواج سفید، ازهم گسستگی خانواده، فقدان کیفرگذاری مستقل برای ازدواج سفید، عدم نظارت همگانی، کسب حمایت برای زنان و عدم تعهد و مسئولیت در ازدواج سفید است در مورد جرم شناسی پست مدرن و مدل‌های سیاست‌های جنایی دنیا و روش‌های تعریف انحراف و تعریف مفاهیم مجرمانه جرم شناسی پست مدرن یک تحولی در مفاهیم مجرمانه و مفاهیم انحرافی به جهان عرضه می‌کند. و اصل موضوع همین است که حقیقت مجرمانه و حقیقت انحراف در مشی پست مدرن به حالت نسبی ترک خورده تیکه پاره متکثر بومی محلی در می‌آید و از حالت عامیت و جهان‌شمولی و کلی و مرجعیت‌گرایی خارج می‌شود بنابراین اشعار پسامدرن تنوع و تکثر است و هیچ حقیقت مطلق در جهان وجود ندارد اگر به اصطلاح ما به قاعده را تعریف کنیم به عنوان مثال همان بحث روسپیگری یا به اصطلاح همجنس‌بازی یا بحث ازدواج سفید پست مدرن‌ها بر این باورند که این ساختار را خود انسان درست می‌کند و خود این ساختار برخورد انسان حکومت می‌کند یعنی شما ساختار درست کردی به نام قانون ممنوعیت ازدواج سفید و خود این قانون بر شما هم حکومت می‌کند اگر قانون تصویب می‌شد با این مبنا و با این تعبیر و تفسیر و شکل مدون که مثلاً ازدواج سفید یا همجنس‌بازی یا هر نوع جرم دیگر جرم نیست این باز ساختار بر شما حکومت می‌کند یعنی انسان ساختار ساز و ساختار قاعده بر خود انسان بعدش حکومت می‌کند و انسان تسلیم قاعده‌اش می‌شود (ملا باقری نیری، ۱۴۰۳: ۳۹).

شکل (۱): مدل عقاید جامعه شناختی پست مدرن در زمینه ازدواج سفید (افراز، ۱۴۰۱: ۱۱۶).

پیشینه تجربی پژوهش

- احمدوند شاهرودی و همکاران (۱۴۰۰) تحقیقی تحت عنوان واکاوی پدیدارشناسانه هم‌باشی (ازدواج سفید) مورد مطالعه: جوانان شهر تهران انجام دادند. نتایج این تحقیق نشان داد ازدواج سفید یکی از شیوه‌های زندگی بدون ثبت رسمی است که در بین جوانان ایرانی مورد پذیرش قرار گرفته است. در پایان، ده تم اصلی و چهار مقوله هسته از متن مصاحبه‌ها استخراج شد. تم‌های اصلی این پژوهش بدین شرح بود: رضایت‌مندی، کم‌رنگ‌شدن اعتقادات دینی، گشودگی به تجربه، استقلال فردی، جهانی‌شدن، اجتناب‌گری از ازدواج، مقدمه‌ای برای ازدواج، فردگرایی، نقش هم‌سالان و زندگی حداقلی. به نظر می‌رسد که ازدواج سفید رابطه‌ای آزادانه و در عین حال متعهدانه است که همراه با فرایند گذار به سمت مدرنیته، بیش از گذشته به‌عنوان یک سبک زندگی جایگزین ازدواج یا پیش از ازدواج در دسترس برخی جوانان شهر تهران قرار گرفته است.

- علی‌وردی‌نیا و همکاران (۱۴۰۲) تحقیقی تحت عنوان تبیین جامعه‌شناختی نگرش دانشجویان نسبت به ازدواج سفید: کاربست نظریه یادگیری اجتماعی ایگز انجام دادند. نتایج این تحقیق نشان داد در مجموع حدود یک‌پنجم از کل نمونه تحقیق به لحاظ نگرشی با ازدواج سفید مخالف، حدود نیمی بینابین و حدود یک‌سوم موافق هستند. از منظر نگرشی، تفاوت معناداری میان دانشجویان دختر و پسر وجود ندارد؛ اما از بُعد رفتاری، دانشجویان پسر بیشتر از دانشجویان دختر ازدواج سفید (داشتن رابطه بدون تعهد) را تجربه کرده‌اند. همچنین، طبق نتایج تحلیل رگرسیونی چندگانه، متغیر میزان پیوند افتراقی بر ابعاد شناختی و رفتاری، متغیر میزان تقویت افتراقی بر ابعاد شناختی، عاطفی و رفتاری و متغیر میزان تقلید نیز بر بُعد عاطفی نگرش به ازدواج سفید تأثیر معنادار دارد.

- کیانی و بوستانی (۱۴۰۳) تحقیقی تحت عنوان کندو کاو کیفی پدیده ازدواج سفید (هم‌خانگی) در میان جوانان شهرهای تهران و کرج انجام دادند. نتایج این تحقیق نشان داد از خلال کدگذاری داده‌ها، ۱۳ مقوله اصلی استخراج شد: آموزه‌های دینی در محاق و ادراک بحران اقتصادی به‌عنوان شرایط علی، معادله پذیرش و نفی و استیضاح و گذار از باکره‌گی به‌عنوان شرایط زمینه‌ای، شبکه‌های مجازی تسهیل‌گر و واهمه از ازدواج رسمی به‌عنوان شرایط مداخله‌گر، طیف وفاداری؛ از تعهد تا تعلیق تعهد، آزمون سازگاری، انتخاب عقلانی فایده‌گرا و ساده‌سازی زندگی به‌عنوان فرایند، شکل‌گیری رابطه برابرگرایانه، استهلاک مردسالاری و رضایت‌مندی به‌عنوان پیامدهای ازدواج سفید. در آخر، مقوله «ازدواج سفید به‌مثابه گریزگاه انتخابی» به‌عنوان مقوله هسته انتخاب گردید.

- عقلمندی و اسماعیل‌پور (۱۴۰۴) تحقیقی تحت عنوان ازدواج سفید و آثار آن در نظام حقوقی ایران و غرب انجام دادند. نتایج این تحقیق نشان داد ازدواج سفید نوعی اباحه‌گری و ترویج زنا در جامعه و ضربه زدن به نظام خانواده است که مورد نکوهش بوده و به استناد آیات قرآن، روایات، اجماع و سیره مسلمین، عقل، اصول عملیه و... ازدواج سفید مردود و باطل است. از نظر قانون مجازات اسلامی کسانی که مرتکب چنین رابطه‌ای شده و این امر ثابت گردد، برای آن حکم زنا و رابطه نامشروع تعیین می‌گردد. در جامعه اسلامی ایرانی ازدواج سفید باطل و جرم است.

جکسون (۲۰۱۱) تحقیقی تحت عنوان ازدواج سفید انجام داد. نتایج این تحقیق نشان داد داشتن باورهای مذهبی و ایده آل‌های سنتی، اعتقاد به مضر بودن هم‌خانگی، آسیب دیدن شرکا و آبرومند نبودن برای طرفین، عدم تأیید رابطه جنسی

پیش از ازدواج و متعهدانه نداشتن رابطه هایی به جز ازدواج از عواملی بودند که باعث عدم گرایش به ازدواج سفید می باشند.

- هاردینگ و جابکس (۲۰۱۳) تحقیقی تحت عنوان ازدواج سفید و روابط پیش از ازدواج انجام دادند. نتایج این تحقیق نشان داد که در سال ۱۹۶۹ بیش از ۷۵ درصد آمریکاییان اعتقاد داشتند که رابطه جنسی پیش از ازدواج، امری زشت و مذموم است. اما تنها چند سال بعد، دیدگاه غالب نسبت به این گونه روابط در آمریکا، تغییرات فاحشی پیدا کرد. به طوری که تنها ۳۳ درصد آمریکاییان در دهه ۱۹۸۰ اعتقاد داشتند که رابطه جنسی پیش از ازدواج ناپسند است و باید از آن پرهیز نمود و این در حالی است که در جامعه امروز آمریکا تقریباً همه جوانان، رابطه جنسی پیش از ازدواج را تجربه می کنند.

- اچ اولسون (۲۰۱۸) تحقیقی تحت عنوان ازدواج سفید انجام داد. نتایج این تحقیق نشان داد افرادی که قبل از ازدواج هم خانه بوده اند نسبت به افرادی که این سابقه را ندارند بیشتر در معرض خطر تعارضات و از هم گسیختگی زناشویی قرار دارند. از برخی جهات زندگی کردن با یکدیگر همانند یک ارتباط کامل در ازدواج است اما با یکدیگر زندگی کردن نه یک ازدواج است و نه یک آمادگی خوب برای ازدواج.

- متسیاک (۲۰۱۹) در مقاله ای با عنوان آیا واقعا لهستان در برابر گسترش هم خانگی ایمن است، بر این نکته تأکید کرده است که لهستان در برابر گسترش هم خانگی، ایمن نیست و سطح بالایی از این پدیده در میان افراد تحصیل کرده در اروپا وجود دارد. در این پژوهش این نکته مطرح شده است که در سال های اخیر، افراد دارای تحصیلات متوسطه و دانشگاهی، بیشتر متمایل به ورود به این نوع رابطه هستند.

روش شناسی پژوهش

روش پژوهش حاضر کیفی از نوع نظریه داده بنیاد بود. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه جوانان (مرد و زن) شهر شیراز که درگیر ازدواج سفید بوده و به صورت همخانه زندگی می کردند بودند که براساس روش نمونه گیری گلوله برفی، ۱۹ نفر انتخاب شدند. روش جمع آوری داده ها، مصاحبه عمیق نیمه ساختاریافته بود و تا رسیدن به غنای لازم و اشباع اطلاعاتی ادامه یافت. پس از انجام ۱۹ مصاحبه اطلاعات جدیدی حاصل نشد و تکرار داده های قبلی بودند. جمع آوری داده ها با روش مصاحبه عمیق نیمه ساختاریافته انجام گرفت. جهت رعایت اصول اخلاقی، ضمن اخذ رضایت شفاهی از افراد جهت شرکت در مطالعه، به مشارکت کنندگان اطمینان داده شد که شرکت در مطالعه و ضبط مصاحبه ها به صورت اختیاری است. همچنین، اطلاعات آنها به صورت محرمانه نزد پژوهشگر باقی خواهد ماند و افراد در هر مرحله از پژوهش حق کناره گیری از مطالعه را خواهند داشت. در نهایت، داده های گردآوری شده در فرایند مصاحبه ها بر اساس الگوی استراوس و کوربین^۱ (۱۹۹۸) و سه روش کدگذاری باز، محوری و انتخابی تحلیل شد؛ بدین صورت که ابتدا عبارات حاصل از مصاحبه ها باهم ترکیب شدند و پیاده سازی داده ها صورت گرفت. در مرحله کدگذاری باز داده ها، به هر عبارت یک کد اختصاص داده شد، مفاهیم انتزاع گردید و برای هر کد یک مفهوم از درون عبارت استخراج گردید. پس از حاصل شدن مفهوم اولیه و بازبینی مجدد عبارات و مفاهیم، به صورت رفت و برگشتی، کدها مرتب و سازماندهی

۱. Strauss & Corbin

گردید. پس از آن در مرحله کدگذاری محوری^۱، از طریق برقراری پیوند و ارتباط بین مفاهیمی که دارای سنخیت یکسانی بودند، مفاهیم مشابه ترکیب شد، مولفه‌ها بدست آمد و چندین مرتبه تحلیل و بازبینی شد. در مرحله تنظیم و طبقه‌بندی جداول، کدهای مفاهیم و اجزاء مولفه‌ها به صورت منظم کنار یکدیگر قرار داده شد. در نهایت در مرحله کدگذاری انتخابی^۲، با قراردادن مولفه‌های مرتبط در کنارهم، مقولات بدست آمد. هر کدام از مقولات بر اساس مفهوم آن به صورت عوامل علی، زمینه‌ساز، مداخله‌گر، راهبردها، پیامدها و در نهایت پدیده مرکزی قرار گرفتند. برای ارزش‌یابی پژوهش حاضر از برخی معیارهای اعتباریابی نظریه داده بنیاد از جمله اعتبارپذیری^۳، اطمینان‌پذیری^۴، تأییدپذیری^۵ و انتقال‌پذیری^۶ استفاده شد. در خصوص فرایند اعتبارپذیری فرایند جمع‌آوری داده‌ها، از نظرات اصلاحی چند نفر از اساتید گروه جامعه شناسی و روانشناسی استفاده شد و کدهای مستخرج از مصاحبه‌ها با آنان در میان گذاشته شد و از نظرات آنها در روند پژوهش استفاده شد. به منظور تأییدپذیری پژوهشگر سعی کرد تا حد امکان پیش فرض‌های خود را در جریان تحلیل و گردآوری داده‌ها دخالت ندهد و با ثبت کلیه مراحل و فرایند پژوهش و حفظ مستندات در همه مراحل، به قابلیت تأیید پژوهش کمک کرد. به منظور تأیید اطمینان‌پذیری از نظرات همکاران متخصص در حوزه این پژوهش برای بررسی دقت کدگذاری‌ها، فرایند کار و نتیجه کدگذاری‌ها استفاده شد. برای بررسی قابلیت انتقال‌پذیری تعداد و ویژگی مشارکت‌کنندگان پژوهش، طول جلسات جمع‌آوری اطلاعات و مدت زمان کلی که صرف جمع‌آوری اطلاعات شد، مشخص شد.

یافته‌ها

ویژگی‌های جمعیت‌شناختی افراد مورد مطالعه در پژوهش در جدول زیر ارائه شده است.

جدول (۱): مشخصات مشارکت‌کنندگان در مصاحبه

ردیف	نام	جنسیت	سن	درآمد به تومان در ماه	تحصیلات	محل سکونت	وضعیت تاهل قبل ازدواج سفید
۱		مرد	۴۰	۱۲ میلیون	دکتری	شیراز	مجرد
۲		زن	۳۵	۸ تا ۱۰ میلیون	لیسانس	شیراز	متاهل (مطلقه)
۳		زن	۳۶	فاقد درآمد	دیپلم	شیراز	متاهل (مطلقه)
۴		زن	۳۴	۶ میلیون	دیپلم	شیراز	متاهل (مطلقه)
۵		زن	۳۶	فاقد درآمد	دیپلم	شیراز	متاهل (مطلقه)
۶		زن	۳۳	۵ میلیون	لیسانس	شیراز	متاهل (مطلقه)
۷		زن	۳۴	۶ تا ۷ میلیون	لیسانس	شیراز	مجرد
۸		زن	۲۸	فاقد درآمد	دانشجوی کارشناسی	شیراز	مجرد

1. Axial coding
2. Selective coding
3. Credibility
4. Dependability
5. Conformability
6. Transformability

مجرد	شیراز	لیسانس	۵۰ میلیون	۳۸	مرد	۹
مجرد	شیراز	دانشجوی کارشناسی	فاقد درآمد	۲۷	زن	۱۰
مجرد	شیراز	دیپلم	۱ میلیون	۳۱	زن	۱۱
متاهل (مطلقه)	شیراز	دیپلم	فاقد درآمد	۳۵	زن	۱۲
مجرد	شیراز	لیسانس	۳ تا ۴ میلیون	۳۳	زن	۱۳
مجرد	شیراز	لیسانس	۲ تا ۳ میلیون	۳۷	زن	۱۴
مجرد	شیراز	فوق لیسانس	۱۵ تا ۲۰ میلیون	۴۶	مرد	۱۵
مجرد	شیراز	لیسانس	فاقد درآمد	۳۲	زن	۱۶
مجرد	شیراز	دانشجوی ارشد	۱۲ میلیون	۳۸	مرد	۱۷
متاهل (مطلقه)	شیراز	فوق دیپلم	فاقد درآمد	۳۶	خانم	۱۸
متاهل (مطلقه)	شیراز	دیپلم	۴ میلیون	۳۶	خانم	۱۹

با بررسی مصاحبه‌ها با روش کدگذاری باز، مقوله‌ها کشف و نام‌گذاری شدند. با ارتباط دادن این مقوله‌ها با یکدیگر در مرحله کدگذاری محوری مقولات در اجزاء مدل نظریه داده بنیاد جایگزاری شدند و شرایط علی، زمینه‌ای، عوامل مداخله‌گر، راهبردها و پیامدها را تشکیل دادند که مؤلفه‌های بدست آمده این مدل در جدول ۲ ارائه شده است.

جدول (۲): مؤلفه‌های مدل نظریه زمینه‌ای

مفاهیم	مقوله‌های فرعی (خرده مقوله)	مقوله‌های محوری مطرح شده	مقوله هسته‌ای
بیکاری	عدم اشتغال	عوامل اقتصادی	همخانگی، آزادی جنسی و بی میلی به ازدواج دائمی
ناتوانی مالی			
تعهد مالی کمتر در رابطه			
بالا بودن هزینه‌های زندگی	فقر اقتصادی		
عدم توانایی در تامین معیشت			
مشکلات اقتصادی خانواده‌ها			
خرج مشترک در ازدواج سفید	اوضاع وخیم اقتصادی جامعه		
صرفه جویی در هزینه‌ها			
عدم برگزاری مراسمات ازدواج			
هزینه‌های سرسام آور ازدواج دائمی	پایان باز رابطه در ازدواج سفید		
جهانبینی فردی			
استقلال عاطفی و مالی زنان			
رویاپرویی با تجربیات همخانگی موفق			

آسان تر بودن این ازدواج نسبت به ازدواج های رسمی	طرد فرزندان	عوامل مداخله گر	
عدم آمادگی برای ازدواج و نگرانی از پیامدهای آن			
کم توجهی، بی دقتی، بی توجهی و عدم نظارت خانواده بر روابط با فرزندان شان			
کمبود عاطفه نسبت به فرزندان و پذیرش در کانون خانواده			
طرد و بی احترامی به فرزندان بعد از طلاق توسط خانواده پدری			
واگذاری فرزندان به حال خود			
تنهایی فرزندان در غربت			
اختلافات درون خانواده، مشاجرات شدید جلوی فرزندان	بی اعتمادی		
بدبینی و بی اعتمادی			
عدم مسئولیت پذیری			
پنهان کاری و دروغ			
شکست در ازدواج دائمی			
اعتیاد	ضعف شدید نظارت اجتماعی	عوامل زمینه ای	
سهولت در تهیه مسکن در کلان شهرها			
عدم تجسس همسایگان در زندگی شخصی			
بالا رفتن سن مجرد در زنان			
افزایش تعداد دختران مجرد و زنان مطلقه			
آزمودن سازگاری و ازدواج آزمایشی			
خشونت در خانواده و بی توجهی به پیامدهای آن	کیفیت تعاملات و روابط زوجین	عوامل روحی و عاطفی (عوامل روان شناختی)	
نیازهای عاطفی و کمبودهای روحی و روانی			
روابط متزلزل زن و شوهر			
روابط آسیب پذیر فرد با خانواده (استرس شدید)			
عدم توجه کافی به فرزندان	جاذبه محبت های فراخانواده		
مسائل عاطفی و جنسی (رفع نیاز های جنسی)			
کمرنگ شدن ارزش های اخلاقی و عاطفی در خانواده			
نگرانی از پیامدهای طلاق	کم رنگ شدن ارزش ها سنتی ازدواج	عوامل اجتماعی	
روابط قبل از ازدواج برای آشنایی بیشتر			
کمرنگ شدن نقش نظارتی و حمایتی خانواده			
دوستیابی (روابط مبتنی بر دوستی پسر و دختر)			
پدیده ی نشناختگی در شهرهای بزرگ			
راحت شدن روابط دختر و پسر در کلان شهرها (شهر های مدرن)			

بی رغبتی جوانان و نبود انگیزه به ازدواج دائمی	مدرنیته		
استحاله ارزش‌ها			
بالا رفتن سطح توقعات جوانان			
الگوبرداری از فرهنگ غربی			
تغییر فرهنگ و نگاه نسل جوان به زندگی			

با استفاده از کدگذاری انتخابی، ارتباط میان مقوله‌ها شناسایی شده و الگوی مفهومی به صورت یکپارچه ارائه شده است.

الف: عوامل اقتصادی

در بین مقوله‌های محوری مطرح شده عوامل اقتصادی از جمله مهمترین عللی می باشد که در زمینه گرایش جوانان به هر نوع ازدواج یا سبک زندگی تاثیر فراوان دارد و به عنوان یک مولفه محوری بسیار مهم در شکل گیری ازدواج سفید یا هم خانگی موثر می باشد بر اساس یافته های پژوهش سه مولفه بسیار مهم وضعیت شغلی، فقر اقتصادی و اوضاع وخیم اقتصادی جامعه یا نظام سیاسی کشور زمینه ساز شکل گیری این نوع رابطه همزیستی می باشد خانمی اقرار می کند که من توانایی تامین حداقل معیشت زندگی خود را ندارم، دیگری معتقد است من دوست دارم در یک زندگی با دوام و رسمی و قانونی باشم اما شرایط اقتصادی اجازه نمی دهد همچنان که در جدول فوق مشاهده می شود بیکاری، فقر اقتصادی و تعهد مالی کمتر در رابطه ازدواج سفید از جمله عوامل ریز مجموعه عدم اشتغال فرد و شاخصی برای نزدیک تر شدن جوانان به این سبک زندگی است.

نظریه مبادله اجتماعی یکی از مهمترین نظریه‌های جامعه‌شناسی در توضیح عوامل ازدواج و طلاق در جامعه است. در این نظریه برای توضیح چگونگی ارزیابی زوجین از هزینه‌ها و پاداش‌های ادامه زندگی مشترک یا طلاق استفاده شده است به طوری که پیامدهای آگاهانه و غیرآگاهانه محاسبه هزینه و منافع زندگی مشترک، تعیین کننده تصمیم افراد برای ازدواج یا طلاق است. اگر جاذبه‌های درون زندگی مشترک نسبت به جذابیت‌های خارج آن برای یک فرد قویتر باشد، احتمالاً تمایل به حفظ زندگی مشترک خواهد داشت. علاوه بر این حتی با وجود گزینه‌های جایگزین جذاب، اگر موانع طلاق نیز زیاد باشد احتمالاً طلاق رخ نخواهد داد. در حوزه مفاهیم مرتبط بالا بودن هزینه‌های زندگی، عدم توانایی در تامین معیشت مشکلات اقتصادی خانواده‌ها

خرج مشترک در ازدواج سفید صرفه جویی در هزینه‌ها عدم برگزاری مراسمات ازدواج هزینه‌های سرسام آور ازدواج دائمی همه این موارد در شکل گیری ازدواج سفید تاثیر فراوان دارد. پارسونز در قالب نظریه کارکردگرایی در مورد فرایند هسته‌ای شدن خانواده به بیان اهمیت شغل می‌پردازد و بر اساس متغیرهای الگویی خویش آن را ناشی از ماهیت نظام تقسیم کار در جوامع صنعتی جدید میدانند. به نظر وی، یکی از آثار پیچیدگی نظام این است که از شغل یک رکن اصلی پایگاه اجتماعی می‌سازد. از طرف دیگر، پایگاه شغلی یک فرد عموماً حاصل یک فرایند طولانی سرمایه‌گذاری و آموزش می باشد. به این ترتیب، جوانان غالباً زمانی ازدواج می‌کنند که یقین داشته باشند طبق آداب و رسوم طبقه اجتماعی خود از عهده تامین معاش خانواده برمی‌آیند.

ب) عوامل مداخله‌گر

عواملی هستند که محقق برای استنتاج از نحوه تأثیر متغیر مستقل بر متغیر تابع مورد نظر قرار می‌دهد این نوع متغیرها را متغیرهای نهفته نیز می‌گویند؛ زیرا قابل مشاهده نیستند و اثر آن را فقط می‌توان در رفتار افراد استنباط کرد. در بین عوامل مداخله‌گر در بحث ازدواج سفید سه خرده مقوله مورد بررسی هست که به ترتیب شامل:

(پایان باز رابطه در ازدواج سفید) در مصاحبه‌های انجام شده درصد بالایی از مردان و زنان اقرار داشتند که پایان این رابطه باز هست و در صورت نیاز طرفین به راحتی از رابطه خروج می‌کنند که این مساله خودش متاثر از عوامل مختلفی است زنی معتقد بود که من به محض اینکه متوجه شدم در این رابطه دارم آسیب می‌بینم فوراً خروج کردم مردی اظهار کرد که پایان باز رابطه از محاسن مفید این ازدواج است خانم ۳۶ ساله ای مهمترین مزیت ازدواج سفید را در باز بودن پایان رابطه اقرار کرده است بهر حال در بین این موارد برخی از زنان مورد مطالعه اقرار کرده اند که آنها از خانه بعد از طلاق طرد شده اند به نحوی که آنان را در طلاق شان مقصر دانسته اند که عرضه و لیاقت زندگی کردن نداری و ما هم توان نگهداری از شما نداریم پس نتیجتاً راهی جز وارد شدن به مسیری دیگر همچون ازدواج سفید یا فحشا و روسپیگری وجود ندارد. هر فردی عقیده خاصی برای تصمیمات زندگی خود دارد یعنی جهانی‌بینی فردی برای خودش تشکیل می‌دهد مثلاً آقایی بر این عقیده است که من این سبک زندگی رو دوست دارم این عقیده من هست من معتقدم هر فردی هر جوری که دوس داره باید زندگی کنه ما نباید تحت فشار روانی قرار بگیریم من قانون را قبول دارم اما قانون نباید منو از افکارم منحرف کنه به نظر من هر فردی باید قبل از ازدواج دایم وارد این سبک زندگی بشه تا بتونه آینده خودش را بهتر رقم بزنه در زمینه استقلال عاطفی و مالی زنان باید گفت استقلال مالی زنان زمینه ساز پیشرفت آنان و حضور پررنگ تر در جامعه و به تبع آن اعتماد به نفس بالا در آنان می‌شود. دیگر به مانند گذشته زنان زیر علم مرد سالاری نرفته و بی‌چون و چرا قوانین سخت و آمرانه مردان را نمی‌پذیرد. حال این مرد می‌تواند پدر یا برادر و یا همسر زن باشد. زمانی که زنان از نظر مالی وابسته به خانواده نباشند راحت تر می‌توانند در برابر ازدواج‌های سنتی و اجباری مقاومت کنند زیرا در صورت رانده شدن از طرف خانواده می‌توانند گلیم خود را از آب بیرون بکشند و مستقل زندگی کنند. چه بسیار دخترانی که به دلیل عدم استقلال مالی تن به ازدواج‌های اجباری داده اند. خانمی در مقطع ارشد حقوق اقرار کرده که از پیامدهای ازدواج دائمی به شدت می‌ترسم از سقط جنین، تا اختلال در روابط جنسی مرد، بی‌اعتمادی عدم مسئولیت‌پذیری اکثر مردان امروزی، اعتیاد پنهان اعتیاد برخی مردن به تنوع طلبی در روابط جنسی و پس با این شرایط ازدواج سفید را با همه سختی‌هایش می‌پذیرم من معتقدم که ازدواج دائمی اگر از روی عقلانیت انجام شود خیلی بهتر از ازدواج سفید می‌باشد.

(طرد فرزندان) از محیط خانواده زمینه فرار دختران را بیش از هر چیزی فراهم می‌کند خانمی اقرار کرده بود که من بخاطر اینکه ازدواج اجباری خانواده ام را قبول نکردم و فرد انتخابی آنها را رد کردم مجبور به فرار از خانه شدم و اکنون در ازدواجی به سر می‌برم که به نظر خودم صد شرف بهتر از آن مردی است که ۱۸ سال از خودم بزرگتر بود من از خانواده ام فراری شدم اکنون در این رابطه قرار دارم. یقیناً فرار از خانه تأثیر سوئی بر زندگی فردی دارد. کم توجهی، بی‌دقتی، بی‌توجهی و عدم نظارت خانواده بر روابط با فرزندان شان نیز از موارد خیلی مهم است که در بعضی از مصاحبه‌ها بر آن تأکید شده است.

کمبود عاطفه نسبت به فرزندان و پذیرش در کانون خانواده متأسفانه بی‌مهری در محیط خانواده از طرف والدین نقش موثر در گرایش جوانان به فرار و وارد شدن به سبک‌های مختلف همزیستی شده است خانمی اقرار کرده است که پدرم نظامی بود و محیط خانواده را همچون یک پادگان نظامی تبدیل کرده بود با بداخلاقی، بی‌مهری، بی‌توجهی و غیره که زمینه ازدواج دائمی را برایم مطابق میل خودش فراهم کرد و در نهایت به طلاق و اکنون به ازدواج سفید که هیچ پشتوانه‌ای در آن وجود ندارد تبدیل شده است. طرد و بی‌احترامی به فرزندان بعد از طلاق توسط خانواده پدری از موارد خیلی مهم برای زنان مطلقه است که بعضی زنان احساس سرشار بودن برای خانواده پدریشان بعد از طلاق دارند و برخی با طرد شدن از خانواده فرار می‌کنند خانمی اقرار کرده بود که پدر و مادرم بعد از طلاق در قید حیات نبودند اینقدر در خانواده برادر و خواهرم غرغر می‌شنیدم که روانی شدم هر روز زن برادرم بچه‌هاشو بسیج میکرد به نحوی پا رو اعصابم بذارن یا به نحوی در آخرین روزهایی که در کنارشان بودم کتکم زدند برادرم چیزی تو دستش نبود بالاخره بی‌هدف از خونه زدم بیرون هنوز کسی نپرسیده من کجا هستم اما در این رابطه‌ای که قرار دارم تا حدودی رضایت دارم و از محیط خانواده صد بابر برایم بهتره...

واگذاری فرزندان به حال خود خصوصاً دختران در این نوع خانواده‌ها آسیب زیادی می‌بینند و از طرفی تنهایی فرزندان در غربت و بی‌توجهی به آنان از جمله عوامل گرایش به ازدواج سفید است اختلافات درون خانواده، مشاجرات شدید جلوی فرزندان تاثیر شگرفی بر سبک رفتاری فرزندان دارد و می‌تواند زمینه‌ای خروج فرزند را از خانواده و وارد شده به سبک دیگری از همزیستی را فراهم کند.

(بی‌اعتمادی) شاخص بسیار مهمی در در بین عوامل مداخله‌گر است خانم مجرد دانشجوی اقرار کرده است که من نمی‌توانم به مردان (جوانان امروزی اعتماد کنم) اینقدر بی‌اعتمادی و دو رویی دیدم که از همه آدمایی که ادعای مردانگی می‌کنند تنفر دارم من به شدت بی‌اعتماد و نمی‌توانم وارد یک زندگی دائمی بشوم هر لحظه احساس می‌کنم دارم گول می‌خورم و کلاه سرم می‌زارن در رابطه‌ای که الان قرار دارم تا حدودی راضی هستم ولی باز بی‌اعتماد چون کارهایی رو مبینم که خلاف انسانیت هست ولی در پنهانی و خفا انجام میشه... به طور کلی در بین مصاحبه‌شونده‌ها موارد از این دست زیاد هستند

نظریه استرنبرگ (۲۰۰۶) رابرت استرنبرگ دانشمندی بود که برای اولین بار سه عنصر مهم را برای عشق عنوان کرده و آن را مثلث عشق نام نهاد؛ مثلث عشق سه وجه دارد که شامل تعهد، اعتماد و شهوت می‌باشد. در کنار هم قرار گرفتن هر کدام از این سه وجه انواع مختلف عشق را به وجود می‌آورد مثلاً عشق رمانتیک شامل اعتماد و شهوت است. استرنبرگ عشقی را کامل می‌داند که دارای هر ۳ بعد باشد و گونه‌های دیگر از احساسات وجود دارند که دو یا تنها یک بعد پررنگ عشق را دارند

ج-عوامل زمینه‌ای

ضعف شدید نظارت اجتماعی توسط جامعه می‌تواند می‌تواند به عنوان زیر ساخت اصلی عوامل زمینه‌ای بر افزایش ازدواج سفید موثر باشد زندگی در کلانشهرها راحتی و آزادی به دنبال دارد که سبب جذب جوانان از شهرهای کوچک به این شهرها می‌شود. گمنامی و عدم نظارت اجتماعی مسیر را برای گسترش این نوع روابط هموار تر می‌کند. کسی از ما برای قرارداد خونه عقدنامه نخواست. پاشدیم رفتیم بنگاه چندتا خونه نشون دادن قولنامه کردیم تموم شد. مشکلی برای

اجاره کردن خونه نداشتیم همسایه‌ها هم کاری به کار ما ندارن. همونطوری که ما کاری به کسی نداریم که کی هستن چیکار می‌کنن. هرکی سرش گرم زندگی خودش)

عدم تجسس همسایگان در زندگی شخصی و سهولت تهیه مسکن در کلان شهرها تو شهرستان بخوای خونه اجاره کنی صاحبخونه تا جد و آبادتو نشناسه که خونه نمیده. همسایه‌ها هم آمار رفت و آمداتو دارن. سرشون تو زندگی آدمه. اینجا ما سه ساله داریم تو این خونه زندگی می‌کنیم خدا رو شکر کسی کار به کارمون نداره.

بالا رفتن سن مجرد در زنان دیگه کی ازدواج می‌کنه اونم تو این شرایط اقتصادی. الانم که دیگه مثل قدیم نیست دست و بال آدم بسته باشه. رابطه‌ها خیلی راحت تر شده. وقتی بدون ازدواج میشه همه نیازای آدم برطرف بشه چرا خومونو درگیر ازدواج و مسئولیت کنیم. افزایش تعداد دختران مجرد و زنان مطلقه دیگه کی ازدواج می‌کنه اونم تو این شرایط اقتصادی. الانم که دیگه مثل قدیم نیست دست و بال آدم بسته باشه. رابطه‌ها خیلی راحت تر شده. وقتی بدون ازدواج می‌شه همه نیازای آدم برطرف بشه چرا خومونو درگیر ازدواج و مسئولیت کنیم. آزمودن سازگاری و ازدواج آزمایشی به نظر من روش خوبی هست برای اینکه بتونیم طرف مقابل رو تست آزمایش کنیم که تو زندگی باهات چند مرده حلاجیه کلا روابط دوستی هم به نوع محیط آزمایشی هست جوانان می‌تونن کیس مورد علاقه خودشون رو پیدا کنن.

د- عوامل روحی و عاطفی (عوامل روان شناختی)

(کیفیت تعاملات و روابط زوجین) کیفیت تعاملات و روابط زوجین از مولفه‌های مهم در افزایش ازدواج سفید خصوصا در جوامع کنونی است روابط نابهنجار و گاهی غیر انسانی زوجین با یکدیگر سبب دلسردی و انزجار افراد از ازدواج شده و بدبینی نسبت بازدواج را در جامعه گسترش می‌دهد. افرادی هم که سابقه ازدواج‌های ناموفق و خشونت را داشته‌اند تمایلی به ازدواج مجدد نخواهند داشت. در این روابط طرفین به مانند ازدواج رسمی نیازهای عاطفی، روحی و جنسی یکدیگر را برآورده می‌کنند. آنها معتقدند که این گونه روابط با ازدواج به شکل رسمی تفاوتی ندارد و تنها تفاوت آنها ثبت نشدن و نانوشته بودن آن است. بسیاری از این افراد از این روابط رضایت داشته و ارضای نیازهای یکدیگر را حق مسلم طرفین می‌دانند خانم مطلقه ای اقرار می‌کرد نیازهای عاطفی و کمبودهای روحی و روانی: آدم نبود که هر روز بهونه می‌گرفت و بخاطر کوچکترین رفتار کتکم می‌زد اینقد میزد که از حال میرفتم خانواده اش بهم فحش می‌دادن رو اعصابم بودن. متنفرم کرد از هرچی مرد و زندگی بچه و ازدواجه مگه دیوونم دوباره خودمو تو چاه بندازم) خشونت همسر) عاطفه ای تو زندگی ما وجود نداشت. نمیدونستم به اصرار خانوادش اومده خواستگاری بعد چندسال دیگه نتونستم سردی و بی‌محببتیش رو تحمل کنم جدا شدم اما الان با اینکه ازدواج رسمی نیست تمام اون نامهربونی‌ها داره برام جبران میشه)

روابط متزلزل زن و شوهر خانمی اقرار کرده تمام شبانه روز برای کتک خوردن شرطی شده بودم ارزوی یک لبخند رو ازش داشتم چقد دلم می‌خواست یکبار دستمو بگیره و بیره بیرون تا همه هم منو ببینن هر روز زیر کمر بند له می‌شدم به شدت نیاز جنسی داشتم من قیافه زیبایی داشتم و هر روز معمولا ارتباط جنسی با من داشت بدون اینکه احساس کنه منم نیاز دارم فقط خودش به اوج می‌رسید و میرفت تنفر داشتم از هرچی مرده احساس می‌کردم همه زنانی که تو شهر دستشون تو دست شوهرشون هست دروغ میگن همه هر روز کتک می‌خوردن اخه مادرم بیشتر مواقع سخت کتک می‌خورد. ازش توافقی جدا شدم الان تو رابطه ای هستم که احساس می‌کنم تو اوجم در نهایت خوشبختی.

ه- عوامل اجتماعی

کم رنگ شدن ارزش ها سنتی ازدواج در شهر ها از جمله مولفه های اثر گذار بر ازدواج سفید است چرا در شهر های بزرگ یا کلان شهر ها امروزه ازدواج سفید زیاد هست اما در شهر های کوچک کمتر می باشد دلیل این کار این است که ارزش های سنتی در شهر های بزرگ زود تر مورد استحاله قرار می گیرند نگرانی از پیامدهای طلاق خانمی اقرار کرده است که من خیلی نگرانم از این که بعد از طلاق شرایط ازدواج دائمی برای من فراهم نمی گردد و این که ارزش های سنتی ازدواج تخریب شده اند ناراحتم و می بینم که طلاق پیامد های فراوانی برای جامعه دارد و من به عنوان یک زن مطلقه تحت فشار روانی هستم دوستیابی (روابط مبتنی بر دوستی پسر و دختر) تقریباً می توان گفت از مجموع کل مصاحبه ها ۱۰۰ درصد آنها اقرار کرده اند که قبل از همخانگی در رابطه دوستی با فردی بوده اند که اکنون در ارتباط ازدواج سفید با وی هستند راحت شدن روابط دوستی و نهادینه شدن آن در جامعه به عنوان یکی از مهمترین عوامل ایجاد کننده شرایط ازدواج سفید به حساب می آید.

پدیده‌ی نشناختگی در شهرهای بزرگ خانمی معتقد بود که من در شهر با کیس خودم به راحتی بیرون میروم و به منزل برمی گردم و در عین حال کسی مرا بازخواست نمی کند که من کی هستم و هویت من در محیط شهری کاملاً ناشناخته است و از طرفی ما در آپارتمانی که زندگی می کنیم با کسی ارتباط چندانی نداریم و فقط هر کسی بپرسد می گوئیم زن شوهر واقعی هستیم این یکی از مزیت های ازدواج سفید هست که در کلان شهرها نشناخته مانده ایم.

بی رغبتی جوانان و نبود انگیزه به ازدواج دائمی به دلایل مختلف جوانان امروزی رغبتی به ازدواج دائمی ندارند یکی از مصاحبه شونده های مرد اقرار کرد که وقتی سرنوشت افراد مطلقه را جوان امروزی می بینم معمولاً با خودش حساب می کنه که من چرا به چنین سرنوشتی دچار شوم اخه انسان یک حسابگر اجتماعی هست به راحتی حساب و کتاب می کنه و می بینه که در چنین رابطه ای که مبتنی بر ازدواج دائمی باشه ممکنه هر آینه به زندان افکنده بشه یا همه اموال حقوق و مزایاش ازش بابت مهریه گرفته بشه به همین خاطر ازدواج سفید را بهترین راه برای انتخاب سبک زندگی خودش تشخیص میده بهمین خاطر جوانان امروزی چندان رغبت و میلی به ازدواج دائمی نشان نمی دهند مشکلاتی که ازدواج رسمی دارد نیروی دافعه جوانان و سوگیری آنان به سمت نیروی جاذبه ازدواج غیر رسمی خواهد بود که این جذابیت ها می تواند راحتی و پایین بودن دردهای آن و یا دسترسی آسان و ارزان برای رفع تمامی نیازهای آنان باشد.

شکل (۲) نشان دهنده الگوی استخراج شده پژوهش با استفاده از روش داده بنیاد است.

شکل (۲): مدل پارادایمی واکاوی علل، زمینه‌ها و پیامدهای گرایش به ازدواج سفید با رویکرد جامعه‌شناختی

نتیجه گیری

در جامعه ما که بحران اقتصادی همچون یک جنگ تمام عیار است و فشار اقتصادی بر دوش مردم به شدت هر چه تمام تر سنگینی می کند شهروندان در سن ازدواج چگونه باید زیست کنند آیا راهی بهتر و مسیری هموارتر از ازواج سفید هم وجود دارد در شرایطی که اوضاع اقتصادی ما اینگونه است بهترین راه ازدواج سفید است نه بدترین راه یعنی فرد تشخیص گر و انتخابگر بوده که این راه را انتخاب کرده و این رفتار یک رفتار انحرافی نیست بر اساس مقتضیات اقتصادی فرد دست به انتخابی میزند که به صلاح خودش باشد. در ازدواج سفید افراد در زیر یک سقف و برای مدت

نامعلوم با همدیگر زندگی می‌کنند و هر دو فاقد هرگونه تعهدی به همدیگر هستند و برخلاف کشورهای غربی این ازدواج در جایی ثبت نمی‌شود و به دلیل همین ثبت نشدن این نوع ازدواج‌ها و سفید بودن شناسنامه‌ها آمار رسمی در این رابطه در ایران در دست نداریم. ازدواج سفید در کشورهای غربی واژه غریب و ناآشنایی نیست و سال‌هاست که این ازدواج در این کشورها رواج دارد. اما ازدواج سفیدی که در ایران به تقلید از کشورهای اروپایی شکل گرفته است متفاوت از آن و بی کیفیت تر از آن می‌باشد درصد بسیار بالایی از این نوع ازدواج در ایران بدون اطلاع خانواده و دوستان و به صورت پنهانی صورت می‌گیرد اما در کشورهای غربی زن و مرد پس از ایجاد این پیوند و رابطه آدرس مشترک خود را به پلیس محلی اعلام می‌کنند، تا در صورت ایجاد مشکل و اختلاف بین آنها، ایجاد درگیری و یا فرزند دار شدنشان و مواردی از این گونه رفع اختلاف شود. در حالی که در ازدواج سفید تقلیدی در ایران این گونه نیست و مردان زیر بار هیچ گونه تعهدی نمی‌شوند و علاوه بر عدم تعهد مالی در صورت بچه دار شدن هم تمایل به سقط جنین دارند و حاضر به نگهداری فرزندان ماحصل این رابطه نیستند. برتری ازدواج سفید در کشورهای غربی به ازدواج سفید در ایران اطلاع و حمایت پلیس و ثبت شدن آن در اداره پلیس است. این نوع ازدواج در غرب غیرقانونی نیست و مورد حمایت قرار می‌گیرد.

ازدواج نوعی از رابطه بین زن و مرد می‌باشد که طی مراسمی قانونی بنیان یک خانواده را پایه ریزی می‌کنند. این تعریف شاید تا چند دهه‌ی گذشته در جهان و در یکی دو دهه گذشته در ایران تنها تعریفی بود که از ازدواج وجود داشت، امروزه با توجه به گذار جوامع از سنت به مدرنیته با اشکال جدیدی از هم زیستی روبه‌رو می‌شویم که تعاریف جدیدی از ازدواج را مطرح می‌کنند. ازدواج سفید الگوی جدیدی از این نوع است که با عناوینی چون ازدواج سیاه، هم‌باشی، هم‌خانگی، هم‌بالینی و... در جوامع امروزی ظهور پیدا کرده است. گونه‌ای از روابط میان زن و مرد که در آن زوجین در قالب زن و شوهر با یکدیگر و در زیر سقف مشترک زندگی می‌کنند بدون آنکه این رابطه ثبت شده باشد و جنبه قانونی داشته باشد.

این نوع ازدواج در غرب غیرقانونی نیست و مورد حمایت قرار می‌گیرد. که همین عدم اطلاع و به تبع آن عدم حمایت از این نوع ازدواج از طرف خانواده و جامعه در کشور ما خود زمینه مشکلات بسیاری در این نوع ازدواج‌ها می‌باشد که ناپایداری و عدم امنیت را نیز در پی دارد. افزایش رو به رشد این گونه ازدواج‌ها که حاکی از گرایش جوانان به این نوع ازدواج که عاری از تعهد و مسئولیت‌پذیری می‌باشد و عدم توجه نهادهای دولتی و خصوصی به این پدیده نوظهور و تلاش برای کتمان این موضوع و عدم انجام تحقیقات وافی و کافی در این زمینه، انجام این تحقیق را ضروری می‌سازد ازدواج سفید در شهر شیراز علی‌رغم میل والدین و هنجارهای بازدارنده‌ی سنتی به عنوان بخشی از فرهنگ انضمامی مدرن به یکی از پروبلماتیک‌ترین مفاهیم و پدیده‌های جامعه مدرن تبدیل شده است. این سبک از روابط صمیمانه و عاطفی سبب تغییرات هنجاری و اجتماعی شده است که می‌تواند پیامدهای درازمدت برای خانواده، روابط بین نسلی و میزان باروری داشته باشد. اما از ابتدا در جامعه به دلیل ماهیت ضد ارزشی و حساسیت برانگیز آن علاوه بر اینکه موجودیت آن از متن به حاشیه سوق داده شده است، از ظهور و بروز عینی در محافل به دور مانده است. بنابراین نیاز به مطالعه و تحقیق با هدف شناخت زمینه‌ها، پیامدها و استراتژی‌های مواجهه با آن نیز در از دستور کار جامعه‌شناسی خارج شده است. بر اساس آنچه ذکر شد، پژوهش حاضر تلاش می‌کند تا به تجربه زیسته کنشگران این حوزه بپردازد و به

واکاوی این مسئله دست یابد که معنادهی کنشگران از پدیده با هم بودگی چیست و چه زمینه‌هایی دار. در تحقیق حاضر از نظریه‌های مطرح شده در زیر استفاده شده است. گیدنز معتقد است برای ورود به مباحث گوناگون سیاسی و اجتماعی در ساختار خانواده‌ها آنچه اهمیت دارد در حقیقت فهم و درک یکپارچگی جهانی است. او بیان می‌دارد که توسعه اقتصاد، تجارت اطلاعات و به ویژه گسترش ارتباطات، جامعه جهانی را تغییر داده و زندگی خصوصی را نیز دستخوش تحولات تازه نموده است. بنابراین، زندگی، شخصیت، هویت، هیجان و روابطمان با مردم دیگر همه با روند یکپارچگی تغییر شکل می‌دهند و حالت مجدد می‌گیرند؛ چون یکپارچگی جهانی فرهنگ محلی و محتوای محلی زندگی را مورد تهاجم قرار می‌دهد و ما را مجبور می‌کند تا به صورتی بازتر، انعطاف پذیر تر و فردی تر زندگی کنیم. تاثیرات فردی شدن به موازات جهان گرایی است. گیدنز در کتاب جهان رها شده به پیامدهای گوناگون جهانی شدن که از جمله آن‌ها می‌توان به گسترش فردگرایی در عرصه‌های گوناگون از جمله خانواده اشاره کرد پرداخته است. او اینطور بیان می‌کند که فردی شدن در حقیقت قطب شخصی جهان گرایی است و قطب دیگر آن جهانی شدن نهادهای بزرگ است. فردی شدن به معنای خود پرستی یا دست کم خصوصی شدن نیست، بلکه به معنای نیرویی است که زندگی را به سوی آینده‌ای باز سوق می‌دهد. در این حالت تاثیر آداب و سنن به صورت روز افزونی در زندگی ما رو به زوال می‌رود و شما با آینده‌ای باز روبه رو هستید. رو به رو شدن با آینده‌ای باز به معنای ایجاد هویت شخصی است نه این که صرفاً هویت شخصی ناشی از یک زمینه فرهنگی یا شکل سنتی تاریخی باشد، این روند یک روند آزاد سازی است که پیامدهای رهایی زیادی را در بر دارد، اما در عین حال وحشتناک هم هست. او به وضعیت زنان در دنیای مدرن اشاره می‌کند و می‌گوید: زنان به این تناقض کشیده می‌شوند و این روند معمای نیرومندی است، چون این تغییرات، زندگی زنان را به طور ریشه‌ای تحت تاثیر قرار می‌دهد. زن بودن قبالاً به معنای اهل زندگی بودن، بچه دار شدن و به طور کلی مطیع مرد بودن در دنیای مرد سالر بود. هنوز بسیاری از این معانی وجود دارد اما در عین حال وضع به طور ریشه‌ای تغییر کرده است و زنها در کشورهای غربی نسبت به یک نسل پیش آزادترند.

پیشنهادات و راهکارهای زیر ارائه می‌شود:

- بالارفتن سن ازدواج و مجرد یکی از علل ورود به این نوع روابط می‌باشد در این رابطه پیشنهاد می‌شود که دولت و مسئولین در سطح کلان و خانواده در سطح خرد زمینه ازدواج آسان را برای جوانان فراهم نموده و موانع بر سر راه ازدواج را از میان بردارند.
- بی توجهی والدین و رها کردن فرزندانشان که سبب دور شدن عاطفی فرزندان از آنان شده و موجب تصمیم‌گیری‌های هیجانی از طرف آنها شده. والدین باید بتوانند روابط خود را با فرزندانشان مدیریت کنند و روابط دوستانه‌ای با آنها برقرار کنند تا بتوانند در جریان تصمیمات و انتخاب‌های آنها قرار بگیرند.
- کمبودها و نیازهای عاطفی که فرزندان در رابطه با والدین خود احساس می‌کنند و یا همسران در روابط خود احساس می‌کنند. تمرکز روی این موضوع و گفت و گو در این رابطه و استفاده از نظرات مشاورهای متخصص در این زمینه می‌تواند گره گشا باشد.

– رابطه میان افراد یک خانواده به گونه ای صمیمانه باشد که افراد بتوانند تعامل و گفت و گو داشته باشند و شخص مسائل و نیازهای خود را آزادانه بیان کند و از تجربیات خانواده و نظرات آنها در مسیر درست استفاده کند. فضای همفکری محیا باشد.

منابع و ماخذ:

۱. احمدوندشاهوردی، محمد؛ پورحسین، رضا و غلامعلی‌لواسانی، مسعود (۱۴۰۰). واکاوی پدیدارشناسانه هم‌باشی (ازدواج سفید) مورد مطالعه: جوانان شهر تهران. رویش روان‌شناسی، ۱۰(۱۱)، ۳۹-۵۰.
۲. افراز، صبا. (۱۴۰۱). ازدواج سفید و پیامدهای آن. فصلنامه مطالعات حقوق، (۳۰)، ۱۲۶-۱۱۳.
۳. اکبرزاده، فاطمه؛ هاشمیان‌فر، سیدعلی. (۱۴۰۱). بررسی تجربه زیسته عشق در ازدواج سفید. فصلنامه توسعه اجتماعی، ۱۷(۳)، ۶۸-۲۵.
۴. امیدوار، پوران؛ دانش، پروانه؛ زاهدی‌مازندرانی و محمدجوادی (۱۴۰۱). تحلیل جامعه‌شناختی پدیده هم‌باشی از منظر روحانیون و جامعه‌شناسان. مطالعات و تحقیقات اجتماعی در ایران، ۱۱(۳)، ۷۰۳-۷۳۳.
۵. بیرانوند، رضا؛ آب‌سالان، فرزانه. (۱۴۰۲). رابطه نامشروع در ایران با ازدواج سفید در سایر کشورهای مسلمان. فصلنامه رهیافت‌های نوین در مطالعات اسلامی، (۱۴)، ۶۶۷-۶۸۰.
۶. پوریان، حامد؛ بیگی، جمال؛ احدی، فاطمه. (۱۴۰۳). مطالعه جرم‌شناختی هم‌باشی جنسی در مناطق زاغه‌نشین و نقش فضای سایبر در آن. فصلنامه حقوق پزشکی، (۵۹)، ۱۴۲-۱۲۸.
۷. جعفرنژاد، آرزو؛ خاکپور، رضا. (۱۴۰۴). مقایسه بلوغ هیجانی و اختلال‌های روانی (اضطراب و افسردگی) در زنان و مردان با ازدواج سفید و رسمی. فصلنامه خانواده و بهداشت، (۴۰)، ۲۲۶-۲۳۹.
۸. حسینی، ناهید؛ سیدمیرزایی، سیدمحمد و ساروخانی، باقر (۱۴۰۰). مطالعه جامعه‌شناختی رویکرد جوانان به هم‌باشی و هم‌زیستی‌های نوپدید (مورد مطالعه: شهر تهران). تغییرات اجتماعی - فرهنگی، ۱۸(۷۱)، ۲۲-۴۲.
۹. خوش‌سلوک، مهران. (۱۴۰۳). بررسی انواع عقد نکاح و مقایسه آن با پدیده مجرمانه ازدواج سفید. فصلنامه پایا شهر، (۵۸)، ۳۶۸-۳۸۱.
۱۰. رحیمی، کبری؛ رستمی‌نجف‌آبادی، حامد. (۱۴۰۱). بازپردی از تطبیق مساله ازدواج سفید در نظام حقوقی و فقه در ایران و نظام حقوقی و قوانین فرانسه. فصلنامه دستاوردهای نوین در مطالعات علوم انسانی، ۵(۵۶)، ۴۲-۵۵.
۱۱. زاهدی‌اصل، محمد؛ فتحی، منصور و محمدزاده، رقیه (۱۴۰۰). تجارب و چالش‌های دانشجویان دختر با سابقه هم‌خانگی. رفاه اجتماعی، ۲۱(۸۰)، ۲۷۵-۳۰۹.
۱۲. شعبانپور زاهدکلائی، مصطفی. (۱۴۰۳). شناسایی جرایم ناشی از ازدواج سفید در حقوق کیفری ایران. فصلنامه مطالعات حقوق، (۴۰)، ۳۰۰-۲۸۵.
۱۳. عسکری، فاطمه؛ عسگری، امیررضا؛ عسکری، پرویز. (۱۴۰۲). ازدواج سفید و راه‌های مقابله با آن. فصلنامه روانشناسی اجتماعی، (۶۹)، ۱۵-۲۴.

۱۴. عقلمندی، زهرا؛ اسماعیل پور، یاسر. (۱۴۰۴). ازدواج سفید و آثار آن در نظام حقوقی ایران و غرب. فصلنامه مطالعات حقوق و علوم قضایی، (۴)، ۸۵۴-۸۶۶.
۱۵. عقلمندی، زهرا؛ اسماعیل پور، یاسر. (۱۴۰۴). بررسی ماهیت ازدواج سفید در حقوق ایران و فقه. فصلنامه مطالعات حقوق و علوم قضایی، (۴)، ۸۳۴-۸۵۳.
۱۶. علیوردی‌نیا، اکبر، اوصیا المیرا، عباسی کلان‌های. (۱۴۰۲). تبیین جامعه‌شناختی نگرش دانشجویان نسبت به ازدواج سفید: کاربست نظریه یادگیری اجتماعی ایگز. فصلنامه مسائل اجتماعی ایران ۱۴ (۲)، ۲۵۳-۲۸۷.
۱۷. عمانی، مهدی؛ باباکنشی زاده عوری، پری؛ صبوری، فرزانه؛ محمد اوغلی حیقی، ندا؛ عطایی فر، حورا؛ بوداقی النی، زهرا. (۱۴۰۲). انقلاب جنسی؛ آسیب‌ها و راهبردهای پیشگیرانه فقهی در قبال آن (با رویکرد بیانیه گام دوم انقلاب). فصلنامه تحقیقات نوین میان رشته‌ای حقوق، (۴)، ۸۹-۹۹.
۱۸. کیانی، محسن؛ بوستانی، داریوش. (۱۴۰۳). کندوکاو کیفی پدیده ازدواج سفید (هم‌خانگی) در میان جوانان شهرهای تهران و کرج. فصلنامه مطالعات راهبردی ورزش و جوانان، (۶۵)، ۶۱-۹۲.
۱۹. گراوند، مانده. (۱۴۰۲). واکاوی پیدایش ازدواج سفید در بین جوانان تحصیل کرده. فصلنامه دستاوردهای نوین در مطالعات علوم انسانی، (۶)، ۳۴-۴۶.
۲۰. معتمدی فاضل، مریم؛ ابن تراب، مریم؛ مقتدایی، فائزه. (۱۴۰۳). بررسی آثار ازدواج سفید نسبت به فرزندان از نظر فقه و حقوق. فصلنامه پژوهش‌های تطبیقی فقه، حقوق و سیاست، (۱)، ۱۱۸-۱۳۱.
۲۱. ملباقری نیری، محسن. (۱۴۰۳). تبیین ضرورت ازدواج با الگوی اسلامی با نگاه فلسفی کلامی. فصلنامه مدینه العلم کاظمیه، (۳)، ۳۵-۵۶.
۲۲. نقیب شهر بابکی، آسیه و حبیبی، مریم و وحیدی پناه، سلیمه و حمزه پور، فرزانه. (۱۴۰۳). واکاوی عوامل گرایش به ازدواج سفید، پیامدهای آن و راهکارهای مواجهه با ازدواج سفید در ایران. ماهنامه پایا شهر، (۷۱)، ۷۳-۸۸.
۲۳. یوسفی مقدم، محمدصادق؛ پدیدار، محبوبه. (۱۴۰۴). ماهیت ازدواج سفید و امکان‌سنجی انطباق آن با نکاح معاطاتی با رویکرد به قرآن و سنت. فصلنامه مطالعات علوم قرآن، (۲۳)، ۶۹-۱۰۱.
24. Brown. (2022). "High school seniors' attitudes toward cohabitation as a testing ground for marriage, 2020. Family Profiles". FP-22-03. National Center for Family & Marriage Research. <https://doi.org/10.25035/ncfmr/fp-22-03>.
25. Hasan, K. A. I. (2022). Emotional divorce and its relationship to psychological adjustment among a sample of couples in Ramallah and Al-Bireh Governorate (Doctoral dissertation, Al-Quds Open University). <https://osol.qou.edu/handle/194/2734>.
26. Hyunjoon, P. (2021). Introduction to the special collection on family changes and inequality in East Asia, Demographic Research. Published by: Max-Planck-Gesellschaft zur Foerderung der Wissenschaften. 40(44), 979- DOI: 10.4054 / DemRes .2021.44.40.
27. Johannsen, M., Schlander, C., & Vestergaard, I. (2022). Group-based compassion-focused therapy for prolonged grief symptoms in adults – Results from a randomized controlled trial. Psychiatry Research, 314(9), 46-53.
28. Mallory, A. B. (2022). Dimensions of couples' sexual communication, relationship satisfaction, and sexual satisfaction: a meta analysis. Journal of Family Psychology; 36(3), 358-371.
29. Omari, M., Zarrouq, B., Amaadour, L., Benbrahim, Z., El Asri, A., Mellas, N., & Halim, K. (2022). Psychological Distress, Coping Strategies, and Quality of Life in Breast Cancer Patients Under Neoadjuvant Therapy: Protocol of a Systematic Review. Cancer Control, 29.

30. Radetzki, P. A., Deleurme, K. A., & Rogers, S. M. (2022). The implications of high- conflict divorce on adult-children: Five factors related to well-being. *Journal of Family Studies*, 28(3), 801-821.
31. Sessler, S., & Lichter, D. (2020). "Cohabitation and Marriage: Complexity and Diversity in Union-Formation Patterns". *Journal of Marriage and Family*, (82), 35-61.